

V Praze dne 8.1. 2013

PRO SCHŮZI VLÁDY

Věc: Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013

Důvod předložení materiálu:

Plnění úkolu uloženého ministru vnitra usnesením vlády České republiky č. 6 ze dne 4. ledna 2012 k Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2012

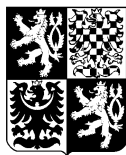
Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Návrh Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013
- IV. Vyhodnocení připomínkového řízení

Předkládá:

Jan Kubice
ministr vnitra

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 16. ledna 2013 č. 43

k Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití
v roce 2013

Vláda

I. schvaluje

1. Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2013, obsažený v části III materiálu č.j. 29/13 (dále jen „Postup“),

2. převedení finančních prostředků ve výši 6 730 tis. Kč ze státního rozpočtu České republiky na rok 2013, rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra, položky Prostředky na integraci cizinců, do rozpočtových kapitol takto:

a) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3 000 tis. Kč
b) Ministerstvo zdravotnictví	2 800 tis. Kč
c) Ministerstvo pro místní rozvoj	450 tis. Kč
d) Ministerstvo kultury	230 tis. Kč
e) Český statistický úřad	250 tis. Kč
f) Ministerstvo průmyslu a obchodu	nenárokuje žádné prostředky,
g) Ministerstvo práce a sociálních věcí	nenárokuje žádné prostředky,
h) Ministerstvo zahraničních věcí	nenárokuje žádné prostředky,

3. použití finančních prostředků ve výši 18 270 tis. Kč Ministerstvem vnitra i finančních prostředků převedených podle bodu I/2 tohoto usnesení na realizaci opatření podporujících integraci cizinců v České republice;

II. ukládá

1. ministru vnitra

a) zajišťovat koordinaci ministerstev a všech dalších subjektů zapojených do realizace koncepce integrace cizinců,

b) použít vyčleněné finanční prostředky na realizaci opatření podporujících integraci cizinců v České republice a realizovat převody finančních prostředků podle bodu I/2 tohoto usnesení,

c) zajistit realizaci a koordinaci Postupu,

d) realizovat úkoly uvedené v Postupu,

e) zpracovat a vládě do 15. prosince 2013 předložit návrh Postupu při realizaci koncepce integrace cizinců v roce 2014,

f) zpracovat a vládě do 30. června 2013 předložit Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2012 jako součást Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2012,

g) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. 1.místopředsedovi vlády a ministru zahraničních věcí, ministryním kultury, práce a sociálních věcí, ministrům průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, školství, mládeže a tělovýchovy a zdravotnictví

a) průběžně spolupracovat s ministrem vnitra při plnění úkolů uvedených v bodě II/1 tohoto usnesení,

b) průběžně realizovat úkoly uvedené v Postupu,

c) zaslat ministru vnitra

ca) do 30. září 2013 informaci o projektech vybraných na podporu integrace cizinců v roce 2013 z národních i evropských zdrojů a záměry integračních opatření na rok 2014,

cb) do 15. února 2014 informaci o plnění úkolů uvedených v bodě II/2b tohoto usnesení,

3. předsedkyni Českého statistického úřadu realizovat úkoly uvedené v Postupu,

4. ministru vnitra a ministryni práce a sociálních věcí průběžně aktualizovat společně spravované internetové stránky www.cizinci.cz určené pracovníkům státní správy a samosprávy i dalším účastníkům realizace integrace cizinců;

III. **vyzývá** předsedu Akademie věd České republiky, hejtmany, primátora hlavního města Prahy, primátory statutárních měst, představitele Asociace krajů a Svazu měst a obcí České republiky, starosty obcí, sociální partnery Rady hospodářské a sociální dohody České republiky a představitele nestátních neziskových organizací včetně účelových zařízení církví ke spolupráci při realizaci postupů a úkolů uvedených v Postupu.

Provedou:

1. místopředseda vlády a
ministr zahraničních věcí,
ministři vnitra, pro místní rozvoj,
průmyslu a obchodu,
školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví,
ministryně kultury, práce a sociálních věcí,
předsedkyně Českého statistického úřadu

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst,
předseda Akademie věd České republiky

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

II.

Předkládací zpráva

Usnesením vlády č. 6 ze dne 4. ledna 2012 k Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2012 bylo v bodě III./1. písm. e) uloženo ministru vnitra zpracovat a vládě do 15. prosince 2012 předložit návrh Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013.

Ministerstvo vnitra zpracovalo materiál **Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2013** (dále jen „Postup“) v souladu s výše uvedeným usnesením vlády a s využitím podkladových materiálů příslušných ministerstev a dalších institucí a organizací, které participují na realizaci Koncepce integrace cizinců. Postup konkretizuje záměry politiky integrace cizinců a navrhuje konkrétní opatření, kterými příslušné rezorty odpovědné za realizaci integrační politiky podpoří v průběhu roku 2013 integraci cizinců v České republice.

Řešení navrhovaná v Postupu přispívají k prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže. V rámci předkládaného materiálu je používán pojem cizinec, přičemž tímto pojmem se rozumí jak muži-cizinci, tak ženy-cizinky.

Materiál nebude mít negativní dopady na životní ani podnikatelské prostředí.

Cílovou skupinou integrace cizinců v ČR jsou legálně pobývajícím občané třetích zemí (tj. mimo země EU), kteří nejsou žadateli o mezinárodní ochranu ani osoby, jimž byla mezinárodní ochrana udělena, a ve výjimečných krizových případech také občané EU. V rámci předkládaného materiálu se pod pojmem občané EU rozumí občané členských zemí Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska.

Předložený materiál byl dne 5. prosince 2012 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení (pod č.j. MV-126783-3/OAM-2012) se lhůtou pro sdělení připomínek do 10 pracovních dnů ode dne vložení materiálu do elektronické knihovny eKLEP, tj. do 19. prosince 2012.

Materiál je předkládán bez rozporu.

Vyhodnocení meziresortního připomínkového řízení je obsaženo v části IV. předkládaného materiálu.

Na zajištění realizace aktualizované Koncepce integrace cizinců je v roce 2013 v rozpočtu Ministerstva vnitra vyčleněna částka 25 000 tis. Kč.

III.

Postup

při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013

1. CIZINCI V ČR

V průběhu roku 2011 i v dosavadním vývoji roku 2012 byl v celkovém počtu cizinců legálně pobývajících na území České republiky již patrný trend opětovného mírného růstu, který v období 2008 – 2010 dočasně přerušila ekonomická krize. Uvedený mírný nárůst je nicméně projevem zvyšujícího se počtu občanů Evropské unie (dále jen „EU“) s evidovaným pobytem v ČR. V počtu cizinců ze třetích zemí, kteří jsou cílovou skupinou politiky integrace cizinců, se tento trend zatím neprojevil a jejich počet meziročně nadále klesá.¹

Cílová skupina politiky integrace cizinců na konci třetího čtvrtletí 2012 čítala celkem 279 961 státních příslušníků třetích zemí (63,8 % z celkového počtu 438 870 cizinců, kteří měli k 30. září 2012 povolený pobyt na území České republiky).

V klesajících počtech občanů třetích zemí se nadále projevují omezené možnosti pracovního uplatnění na českém trhu práce – nicméně klesají pouze počty osob pobývajících v České republice přechodně (a to zejména v důsledku nižšího počtu nově příchozích). Naopak počet cizinců s trvalým pobytem nadále roste, v roce 2012 dokonce značně dynamicky: na konci třetího čtvrtletí 2012 již více než polovina občanů třetích zemí (52,4% 146 588 osob) na území pobývala trvale. Zatímco nárůst cizinců s trvalým pobytem lze považovat za stabilní trend, dokládající zájem cizinců o trvalé usídlení v ČR, pokles počtu cizinců s přechodným pobytem je dočasného charakteru a lze očekávat, že po odeznění důsledků ekonomické krize začne opět narůstat.

Omezené možnosti uplatnění na trhu práce se projevují rovněž v účelu přechodného pobytu cizinců ze třetích zemí. Z účelů spojených s výkonem ekonomických aktivit je nejčastějším účelem pobytu podnikání (z důvodu podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná nebo jako účastník právnické osoby mělo na konci třetího čtvrtletí 2012 povolen přechodný pobyt 42% cizinců ze třetích zemí, za účelem zaměstnání pouze čtvrtina). Zejména v posledních letech roste podíl občanů třetích zemí, kteří v České republice pobývají za účelem sloučení rodiny (k 30. 9. 2012 čtvrtina z cizinců s povoleným přechodným pobytem). Početně výrazněji zastoupeni (necelých 10%) jsou rovněž cizinci, jejichž pobyt v ČR je spojen se studiem a vzděláváním.

Cílovou skupinu politiky integrace cizinců dlouhodobě z téměř tří čtvrtin tvoří občané pouze tří zemí: Ukrajiny (115 153 osob s povoleným pobytem k 30. září 2012), Vietnamu (57 762) a Ruské federace (33 354). Ostatní státní příslušnosti následují s výrazným odstupem: USA (6 893), Moldavsko (6 764), Čína (5 614) a Mongolsko (5 338).

---

¹ Na konci roku 2010 ČR evidovala celkem 425 301 cizinců s povoleným pobytem, na konci roku 2011 se jednalo o 436 389 cizinců a k 30. 9. 2012 již 438 870 cizinců s povoleným pobytem na území ČR. Počet cizinců ze zemí mimo EU vykazoval opačnou vývojovou tendenci: 2010: 289 203; 2011: 284 408; k 30.9.2012 279 961 státních příslušníků třetích zemí s povoleným pobytem v ČR.

Mezi cizinci z třetích zemí převažují muži (154 335 mužů, tj. 55,1% k 30. 9. 2012). U osob, které na území ČR pobývají trvale, je poměr v zastoupení mužů a žen vyváženější (zatímco podíl mužů v rámci přechodného pobytu dosáhl k 30. 9. 2012 podílu 56,9%, tak u cizinců s trvalým pobytem představoval pouze 53,5%). Uvedeným odlišnostem v zastoupení cizinců dle pohlaví, které jsou spojeny především s pracovní podmíněností a dočasností pobytu, odpovídá i věková struktura cizinců. Zatímco u přechodného pobytu jednoznačně dominuje kategorie ekonomicky aktivních osob ve věku 20 – 40 let, věková struktura cizinců s trvalým pobytem je vyrovnanější včetně poměrně výrazného zastoupení dětí. Celkově na konci třetího čtvrtletí 2012 v České republice pobývalo přes 42 tisíc dětí - cizinců z třetích zemí ve věku do 18 let.

2. ÚVOD

Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití (dále jen „Postup“) v roce 2013 vychází z analýzy aktuální situace a problémů identifikovaných v oblasti integrace cizinců v roce 2012 a konkretizuje záměry politiky integrace cizinců definované v aktualizované Koncepci integrace cizinců – Společné soužití². Navrhuje konkrétní opatření, kterými příslušné rezorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu roku 2013 podpoří integraci cizinců v České republice.

Postup zároveň předpokládá intenzivní spolupráci na realizaci integrační politiky zejména s nestátními neziskovými organizacemi, regionálními Centry na podporu integrace cizinců, obcemi a dalšími subjekty.

Politika integrace cizinců bude i nadále spočívat především na principech:

- efektivitu integračních opatření i vynaložených finančních prostředků;
- jasných a uchopitelných výsledků všech integračních aktivit;
- dostupnosti a adresnosti integračních opatření;
- podpory rozvoje občanské společnosti a praktické spolupráce všech, kdo mohou přispět k úspěšnému průběhu integrace;
- podpory implementace integrační politiky na regionální a lokální úrovni (např. další rozvoj systému Center na podporu integrace cizinců a přímá spolupráce s místní samosprávou).

3. CÍLE INTEGRAČNÍ POLITIKY

Úspěšná politika integrace cizinců představuje klíčový prvek politiky legální migrace. Migrační politika může zároveň přispívat k úspěšnosti integrační politiky – může být bezproblémová a oboustranně prospěšná pouze tehdy, pokud na ni přímo navazují integrační opatření, která cizincům napomohou začlenit se do společnosti.

Integrace je dynamický dlouhodobý oboustranný proces, který vyžaduje zapojení nejen cizinců a jejich potomků, ale i majoritní společnosti. Záměrem veškerých integračních opatření je docílit oboustranně přínosného soužití nově příchozích i obyvatelstva přijímající země. Integrační politika musí flexibilně reagovat na nové skutečnosti a potřeby, a to jak

---

² Usnesení vlády ze dne 9. února 2011 č. 99 k aktualizované Koncepci integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011

cizinců, tak i české společnosti, podporovat sociální soudržnost země a posilovat vědomí vzájemné propojenosti migrace a integrace se sociálními, kulturními, ekonomickými a politickými aspekty života společnosti.

Úkolem společnosti ČR je vytvářet cizincům podmínky pro jejich plnou účast na životě společnosti, zajistit rovné zacházení, dbát na prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže – cizinky a cizince, poskytovat ochranu před diskriminací a dalšími negativními jevy, a integraci cizinců napomáhat. Ze strany cizinců předpokládá integrace vůli zapojit se do společnosti, dodržovat právní předpisy a znát a respektovat hodnoty přijímající země i EU.

Cílem integrace je dosáhnout nekonfliktního a oboustranně uspokojivého společného soužití, vzájemného poznání a porozumění mezi cizinci i společností, ve které žijí, umožnit cizincům, aby byli schopni důstojného a samostatného života během svého pobytu v České republice. Záměrem všech aktivit integrační politiky je předcházet vytváření uzavřených komunit imigrantů, společenské izolaci a sociálnímu vyloučení cizinců.

4. CÍLOVÁ SKUPINA INTEGRACE

Politika integrace cizinců³ je zacílena na občany třetích zemí (tj. zemí mimo EU, Evropský hospodářský prostor a Švýcarsko) pobývajících legálně na území České republiky. Ve výjimečných případech mohou být součástí cílové skupiny (jako doplňková cílová skupina) také občané zemí EU. Do cílové skupiny Koncepce integrace cizinců nepatří žadatelé o mezinárodní ochranu či osoby, jimž byla mezinárodní ochrana udělena⁴. Cílovou skupinou integrace je i majoritní společnost.

Integrační opatření se zaměří především na dlouhodobě či trvale pobývajících cizince, vybraná opatření se však budou vztahovat i na nově příchozí cizince. Specifická opatření se zaměří i na informovanost cizinců v předmigračním období v zemi původu.

Pozornost bude nezbytně věnována integraci cizinců ve zranitelném postavení, zejména pak ženám – cizinkám, a to nejen ženám zapojeným do trhu práce, ale zejména ženám v domácnosti, s důrazem na opatření umožňující jejich účast na integračních aktivitách. Zvláštní pozornost bude věnována i druhé generaci cizinců – dětí a mládeže. Integrace se zaměří také na integraci rodin cizinců.

5. PRIORITY INTEGRACE CIZINCŮ

Prioritami aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití budou i nadále opatření zacílená do čtyř klíčových oblastí předpokladů úspěšné integrace cizinců – znalost českého jazyka, ekonomická a sociální soběstačnost, orientace ve společnosti a vztahy mezi komunitami.

a) Znalost českého jazyka cizinců

Znalost českého jazyka je nezbytná pro začlenění do společnosti a rozvoj vzájemných vztahů mezi cizinci a většinovou společností; je klíčovým faktorem pro získání vzdělání a kvalifikace, umožnění přístupu na trh práce a pro sociální i ekonomickou soběstačnost cizinců na základě principu rovných příležitostí.

---

³ Pojmem cizinci se rozumí jak muži-cizinci, tak ženy - cizinky.

⁴ Integrace azylantů je zajišťována prostřednictvím Státního integračního programu.

- děti cizinci:

Zásadním úkolem integrace je zajištění rovných příležitostí dětí - cizinců ve vzdělávání. Znalost českého jazyka je podmínkou úspěšného absolvování školní docházky dětí-cizinců ze třetích zemí i získání dalšího vzdělání, zaměstnání a kariérního růstu.

Bezproblémové zvládnutí školní docházky dětí-cizinců je nezbytné v rámci dotací podpořit službami pedagogických asistentů, posílením komunikace školy s rodiči žáků a mimoškolními integračními aktivitami. Ve všech programech na podporu výuky českého jazyka pro žáky-cizince je potřeba klást důraz především na: základní komunikační dovednosti v běžných životních situacích, rozvoj jazykových kompetencí žáků-cizinců v klasické třídě i mimo ni, zvládnutí českého jazyka pro začlenění žáků-cizinců do běžné výuky, vícejazyčný kontext, specifickou roli pedagoga v multikulturní třídě (role učitele jazyků a ostatních vyučovacích předmětů), respekt k interkulturním odlišnostem.

Návrhy opatření (MŠMT):

- zajistit podporu výuky českého jazyka nad rámec běžné výuky ve školách pro žáky-cizince v předškolním a základním vzdělávání prostřednictvím rozvojového a dotačního programu;
- umožnit využití asistentů pedagoga pro žáky cizince prostřednictvím rozvojového programu;
- zaměřit se v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) na další vzdělávání učitelů českého jazyka jako cizího jazyka a na vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků v oblasti vzdělávání a výchovy žáků-cizinců;
- podpořit zvyšování interkulturních kompetencí pedagogických pracovníků zejména pomocí e-learningového výukového programu v rámci DVPP;
- informovat ředitele škol s dostatečným předstihem o dotačních programech, které bude MŠMT vyhlašovat na rok 2013 s cílem umožnit zajištění systematické podpory integrace žáků – cizinců.

- dospělí cizinci:

Znalost českého jazyka představuje hlavní předpoklad úspěšné integrace. Zájem cizinců o znalost českého jazyka je mj. motivován povinností prokazování znalosti českého jazyka (na úrovni A1) jako jedné z podmínek pro získání povolení k trvalému pobytu.

Cílem integrační politiky je zajistit co nejširší regionální dostupnost kurzů českého jazyka pro dospělé cizince, a to pro různé stupně pokročilosti včetně kurzů profesního jazyka. Nabídku jazykových kurzů je nutno doplnit i alternativními možnostmi výuky či samostudia českého jazyka.

Kurzy budou poskytovány v rámci regionálních Center na podporu integrace cizinců, v rámci projektů místních samospráv, nestátních neziskových organizací a dalších subjektů (např. škol, úřadů práce v rámci rekvalifikace atd.).

Návrhy opatření:

- v průběhu roku 2013 aktivně podporovat nabídku kurzů českého jazyka úřady práce (v rámci rekvalifikace) a kurzy českého jazyka zaměřené na výkon povolání, případně i ve spolupráci se zaměstnavateli (MPSV – úřady práce);

- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU umožnit rozšíření nabídky kurzů českého jazyka pro dospělé cizince pro různé stupně pokročilosti, a to i nad úroveň A1 požadovanou pro trvalý pobyt⁵ (MV);
- aktivně podpořit projekty alternativních možností výuky, zejména pak internetové stránky k samostudiu českého jazyka, e-learningový kurz českého jazyka, audio-učebnice pro samouky apod. (MV, MŠMT);
- průběžně pokračovat v informační kampani k povinnosti složit zkoušku z českého jazyka pro účely trvalého pobytu, včetně aktualizace internetových stránek www.cestina-pro-cizince.cz (MV, MŠMT);
- průběžně zajišťovat propagaci zkoušky pro účely trvalého pobytu mezi cizinci, včetně pořádání školení k formátu této zkoušky pro učitele kurzů českého jazyka pro cizince (MŠMT).

b) Ekonomická a sociální soběstačnost

Jedním z předpokladů dosažení ekonomické i sociální soběstačnosti cizinců je informovanost o jejich právech a povinnostech, stejně jako o podmínkách zaměstnávání a podnikání v České republice, která může významně napomoci k samostatnosti cizinců a k omezení míry jejich manipulovatelnosti, k předcházení jejich závislosti na zprostředkovatelích. Opatření by proto měla směřovat k podpoře přístupu cizinců na trh práce a jejich schopnosti na trhu práce setrvat, zajištění ochrany cizinců před diskriminací a zneužíváním. Je nezbytné důsledně monitorovat vývoj situace a postavení cizinců a na zjištěné problémy bezprostředně reagovat, odstraňovat nejen bariéry integrace, ale i bariéry přístupu k integračním službám.

Návrhy opatření:

- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU nejpozději do 30. září 2013 podpořit projekty zaměřené na aktivní kontaktování a podporu cizinců v jejich přirozeném prostředí prostřednictvím terénní sociální práce (streetwork) (MV, MPSV);
- nejpozději do 30. září 2013 v rámci dotací na sociální služby podpořit projekty na sociální poradenství a terénní sociální práci, jejichž cílovou skupinou jsou také cizinci (MPSV).
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU nejpozději do 30. září 2013 podpořit vzdělávání sociálních pracovníků v oblasti terénní sociální práce v prostředí cizinců (streetwork) (MV, MPSV).
- systematicky zajišťovat vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků NNO, regionálních Center na podporu integrace cizinců případně dalších subjektů v terénní sociální práci (streetwork) v přirozeném prostředí cizinců formou akreditovaných kurzů nebo vzdělávacích seminářů (MV, MPSV);

---

⁵ Podle věcného záměru z. o pobytu cizinců se předpokládá zvýšení úrovně zkoušky pro trvalý pobyt na úroveň A2 a dále zavedení zkoušky z českého jazyka pro dlouhodobý pobyt za účelem podnikání na úrovni A1 dle SERR. Prokázání znalosti českého jazyka na úrovni B1 jako jednu z podmínek pro udělení státního občanství ČR předpokládá návrh nového zákona o státním občanství (předpokládaná účinnost od 1.1.2014).

- posilovat poskytování sociálně právního poradenství cizincům, včetně seminářů na konkrétní témata související s pobytem, zaměstnáním a podnikáním cizinců (MPSV, MV);
- průběžně důsledně monitorovat vývoj situace a postavení cizinců v jednotlivých regionech a lokalitách s cílem efektivně řešit vznikající problémy (MV);
- průběžně sledovat efektivitu dosud realizované výuky českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů; do 30. června 2013 provést analýzu míry využívání této výuky a její efektivitu, zejména co do počtu zúčastněných, a na základě výsledků analýzy do 31. 12. 2013 navrhnout/realizovat opatření k optimalizaci využívání tohoto rekvalifikačního opatření (MPSV - úřady práce);
- průběžně zvyšovat informovanost zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání různých kategorií cizinců a zvyšovat informovanost cizinců o procedurách legálního zaměstnávání (MPSV);
- průběžně podporovat poskytování informací úřady práce, prostřednictvím nejrozličnějších informačních kanálů, a to v co nejširším spektru jazykových verzí (MPSV-úřady práce);
- provozovat a ve spolupráci s MV aktualizovat obsah internetové stránky www.cizinci.cz;
- provozovat a pravidelně aktualizovat informace týkající se zaměstnávání cizinců na Portálu veřejné správy ČR v sekci zahraniční zaměstnanost <http://portal.gov.cz> (MPSV).

c) Orientace cizince ve společnosti – informovanost cizinců

Základem integrace je zajištění plné informovanosti cizinců ve všech fázích jejich pobytu v České republice. Pro včasné zapojení do společnosti je nezbytné pomoci cizincům orientovat se v novém prostředí, seznámit je s jejich právy i povinnostmi, s místními poměry a zvyklostmi, s hodnotami zdejší společnosti. Cílem je podpora sociální soběstačnosti cizinců a snížení míry jejich zranitelnosti.

Orientace cizince v hostitelské společnosti bude zajišťována zejména prostřednictvím integračních kurzů⁶; jejich zaměření a rozsah budou diferencovány podle délky a účelu pobytu cizince na území České republiky.

- předmigrační informace - základní informace o podmínkách pobytu cizinců v České republice s upozorněním na případná rizika spojená s nedodržováním zákonů. Informace budou poskytovány potenciálním imigrantům již v předodjezdovém období v zemi původu, a to v jazyce migrantů, a budou obsahovat i kontakty na úřady a organizace podporující integraci cizinců.

- adaptačně - integrační kurzy pro nově příchozí cizince (cca do 6 měsíců po příjezdu) se zaměří na praktické informace nezbytné pro orientaci ve společnosti, seznámení se s právy a povinnostmi, s hodnotami a zvyklostmi zdejší společnosti. Tyto kurzy budou krátké, časově

---

⁶ Posílení orientace cizinců ve společnosti u cizinců žádajících o udělení státního občanství ČR bude do budoucna podporovat zkouška ze základní znalosti ústavního systému ČR a základní orientace v realitách ČR, jak předpokládá návrh nového zákona o státním občanství ČR, který by měl nabýt účinnosti od 1.1.2014. Práce na přípravě této zkoušky budou probíhat ve spolupráci MŠMT a MV již v roce 2013.

dostupné, srozumitelné. Kurzy budou vedeny v českém jazyce a zároveň tlumočeny do jazyka srozumitelného cizincům (min. v 5 jazycích).

- kurzy pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem budou směřovány k poznání hodnot společnosti v České republice resp. v EU (zásady demokracie, rovnosti žen a mužů, důstojnosti lidské bytosti a ochrany lidských práv), na hlubší poznání společnosti v České republice (historie státu, právní řád, politické uspořádání státu, kulturní odlišnosti apod.), na seznámení se systémem institucí a úřadů v České republice i na řešení aktuálních problémů a potřeb cizinců. Tyto kurzy budou vedeny v českém jazyce, ať již samostatně nebo jako součást prohlubující výuky českého jazyka, spolu s odkazy na zdroje příslušných informací.

Návrhy opatření:

- Pro předmigrační přípravu cizinců
  - o do 30. června 2013 zajistit distribuci informačních materiálů pro předmigrační přípravu cizinců - film a informační brožura (MV ve spolupráci s MZV);
  - o prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU poskytovat cizincům v předmigračním období poradenství a informace v zemi původu (MV ve spolupráci s MZV).
- Pro nově příchozí cizince:
  - o pilotně ověřit metodiku adaptačně-integračních kurzů, a to v kurzech pro nově příchozí cizince na základě jejich dobrovolné účasti, a následně metodiku evaluovat (MV);
  - o vypracovat a pilotně ověřit systém odborné přípravy a vzdělávání lektorů a tlumočnicků adaptačně-integračních kurzů pro nově příchozí cizince (MV).
- Pro asistenci cizincům při vyřizování pobytových záležitostí:
  - o do 31. června 2013 distribuovat a prezentovat na pracovištích OAMP instruktážní film a doprovodný leták názorně cizincům objasňující procedury a postupy při vyřizování pobytových záležitostí (MV);
  - o prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU zajistit asistenci cizincům prostřednictvím NNO za součinnosti tzv. interkulturních mediátorů a tlumočnicků při vyřizování pobytových záležitostí na pracovištích OAMP (MV);
  - o do 31.12.2013 zajistit pilotní ověření projektu instruktážního filmu a doprovodného informačního letáku na pracovištích pobytu OAMP k posílení informovanosti a orientace cizinců a usnadnění a zrychlení procedury vyřizování pobytových záležitostí (MV) ;
- Pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem
  - o prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU poskytovat kurzy socio-kulturní orientace (MV);
  - o distribuovat aktualizovanou Informační publikaci pro cizince s trvalým pobytem (MV);
- průběžně zveřejňovat na internetových stránkách www.cizinci.cz nabídku již zpracovaných informačních materiálů pro socio-kulturní orientaci ve společnosti (MV ve spolupráci MPSV);

d) Vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti

Jedním z cílů politiky integrace cizinců je podporovat harmonické bezkonfliktní soužití mezi cizinci a většinovou společností, zachování sociální soudržnosti v zemi stejně jako zabránění izolaci či sociálnímu vyloučení cizinců a z toho plynoucích konfliktů. Komunikace mezi cizinci a majoritním prostředím, navazování vzájemných kontaktů a rozvíjení mezikulturního dialogu je nezbytné pro toleranci a respekt k odlišnosti cizinců, pro eliminaci xenofobie a dalších negativních jevů.

Integrace je oboustranným procesem, který musí být založen na vzájemném přínosu pro obě strany - cizince i majoritu, na vůli a snaze cizinců se integrovat, ale i na ochotě majoritní společnosti cizince přijmout a v jejich snaze o integraci je podpořit. Je proto třeba podporovat otevřenost společnosti, vzájemnou komunikaci a aktivity propojující obě strany – tedy cizince i majoritu. Důležité je zapojovat do vzájemných kontaktů mezi cizinci a majoritou nové subjekty (např. školy, kulturní či sportovní kluby, mateřská a rodinná centra, občanské aktivity), zaměřit se i na druhou generaci cizinců – děti, mládež a zranitelné skupiny cizinců. Nezbytné je informovat majoritní společnost o reálné situaci a problémech cizinců žijících v ČR. Jenom vzájemné porozumění a respekt, při vědomí oboustranné prospěšnosti a potřebnosti integrace, může předejít vzniku či eskalaci problémů ve vzájemných vztazích.

Návrhy opatření:

- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU nejpozději do prosince 2013 podpořit pořádání formálních i neformálních společných aktivit, zapojování cizinců do aktivit majority i účast majority na akcích pořádaných cizinci (MV, MK, MŠMT);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU podpořit projekty podporující účast cizinců na veřejném životě a zapojení cizinců do činnosti platform a poradních orgánů na všech úrovních;
- prostřednictvím dotačních řízení nejpozději do prosince 2013 podpořit integrační aktivity založené na vlastní iniciativě cizinců (MV, MŠMT);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU nejpozději do prosince 2013 podpořit projekty na vzdělávání cizinců, zejména příslušníků 2. generace, v oblasti interkulturní asistence či mediace a tlumočení (MV);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU nejpozději do prosince 2013 podpořit projekty, jejichž součástí jsou opatření k integraci cizinců ve zranitelném postavení, zejména žen a dětí, s důrazem na opatření umožňující jejich účast na integračních aktivitách (mj. zapojení do aktivit mateřských a rodinných center, informační semináře a přednášky odborníků zaměřené na osvětu žen, hlídání dětí k zajištění účasti žen/rodičů malých dětí, přizpůsobení doby pořádání kurzů) (MV);
- zajišťovat rozvoj internetového portálu www.mezikulturnidialog.cz jako otevřené platformy pro aktivity v oblasti kultury a vzdělávání zaměřené na téma mezikulturního dialogu (MK);
- zaměřit se na výzkum postavení cizinců v ČR, zejména postavení žen-migrantek ve společnosti, bariér integrace cizinců, situaci jednotlivých komunit cizinců, stanovení indikátorů integrace (MV, MMR);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU nejpozději do prosince 2013 podporovat realistickou a vyváženou mediální prezentaci postavení cizinců v ČR včetně zapojení veřejnoprávní TV (MK, MV).

6. INTEGRACE NA LOKÁLNÍ A REGIONÁLNÍ ÚROVNI

K integraci dochází zároveň na úrovni jednotlivce, rodiny, obce i státu. Proces integrace probíhá v místech pobytu a pracovních aktivit cizince, na bázi kontaktů s většinovou společností. Ke zvýšení efektivity integračních opatření je tedy nezbytné podporovat a posilovat integraci především na regionální a lokální úrovni, zejména přímou spoluprací s místní správou. Aktivní role samosprávy je pro začlenění cizinců i bezkonfliktní soužití ve společnosti klíčovým předpokladem. Neméně důležité je na regionální a lokální úrovni podporovat rozvoj občanské společnosti.

V rámci krajů jsou důležitým nástrojem integrace cizinců regionální Centra na podporu integrace cizinců (dále jen Centra). Je důležité, aby kraje dokázaly využít synergie s činností těchto Center k podpoře začleňování cizinců a k zajištění nekonfliktního soužití obyvatel kraje. Na lokální úrovni se osvědčují komplexní integrační (emergentní) projekty obcí.

Návrhy opatření:

- nadále průběžně podporovat činnost a rozvoj Center a provázanost jejich činnosti s dalšími organizacemi včetně nestátních neziskových organizací a s úřady v regionu k podpoře integrace na regionální úrovni (MV);
- průběžně prostřednictvím výzev v rámci fondů EU podpořit rozšíření a rozvoj sítě regionálních Center (MV);
- průběžně spolupracovat se samosprávami měst a obcí resp. městských částí a prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů EU podpořit projekty na integraci cizinců na lokální úrovni a zvýšit informovanost obcí o vypsání výzev (MV).

7. DALŠÍ OPATŘENÍ K PODPOŘE INTEGRACE CIZINCŮ

V souladu s výše popsány cíli a prioritami bude kladen důraz i na realizaci dalších opatření, která mají přispět k efektivní a komplexní integrační politice České republiky. Jedná se zejména o opatření zaměřená na:

a) Informovanost cizinců:

- Průběžně zvyšovat informovanost cizinců i dalších aktérů v procesu integrace, včetně většinové společnosti, a to mj. i s využitím prostředků EU (MV);
- průběžně zajišťovat aktualizaci informačních materiálů pro cizince a přístup k informacím pro cizince v rámci státní správy a samosprávy, včetně překladů těchto materiálů do jazyků cizincům srozumitelných⁷ (MV, MPSV, MPO, MMR, MZ, MK, MZV);
- informace pro cizince publikovat tiskem a/nebo je zveřejňovat na internetových stránkách resortů zřetelně s odkazem na úvodní stránce tak, aby byly snadno vyhledatelné (MV, MPSV, MPO, MMR, MZ, MK, MZV);

---

⁷ Vzhledem k tomu, že většina cizinců nemá přístup k internetu, je nutno informace poskytovat nejen prostřednictvím internetových stránek, ale i tištěných informací.

- neodkladně zveřejňovat informace o změnách týkajících se cizinců, které vyplynou z legislativních změn - zákonů, předpisů či vyhlášek (MV, MPSV, MPO, MMR, MZ, MK, MZV);
- zajistit, aby na internetových stránkách zastupitelských úřadů ČR byly přehledně zveřejňovány aktuální informace v rozsahu působnosti rezortu zahraničních věcí, které budou cizincům srozumitelné jak po jazykové, tak po obsahové stránce (MZV).

b) Prohlubování odborných kompetencí:

- průběžně zajišťovat vzdělávací semináře pro pracovníky regionálních Center na podporu integrace cizinců a partnerské organizace Center a pro pracovníky nevládních neziskových organizací poskytujících cizincům asistenci a sociálně-právní poradenství (MV);
- zajistit do 31.12.2013 zvyšování interkulturních, sociokulturních a odborných kompetencí pracovníků jednotlivých rezortů, pokud jsou s cizinci z hlediska svých zákonných kompetencí v přímém kontaktu, a dalších subjektů řešících záležitosti cizinců, včetně jejich přípravy na působení v přímém kontaktu s cizinci a v komunitách cizinců. Tento úkol se týká všech rezortů zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců, zejména pak těchto oblastí:
  - oblast zdravotnictví – příprava zdravotnického personálu (MZ);
  - oblast školství – vzdělávání pedagogického personálu pro výuku dětí-cizinců i práci s nimi (MŠMT);
  - oblast sociální práce a služeb – systematické vzdělávání pracovníků, kteří pracují s cizinci, a to i pro přímý kontakt s cizinci (MPSV);
  - oblast živnostenského podnikání cizinců (MPO);
  - oblast pobytu cizinců (MV, PČR).

c) Přístup cizinců ke zdravotní péči:

- v rámci nové právní úpravy pobytu cizinců jasně definovat nastavení systému zdravotní péče pro cizince (MV, MZ, MF);
- zajistit překlady povinných formulářů pro léčebnou péči do jazyků srozumitelných cizincům do listopadu 2013 (MZ);
- zpracovat karty pro komunikaci zdravotnického personálu s pacienty-cizinci v několika jazykových mutacích a zajistit jejich propagaci a distribuci s cílem zpřístupnit je odborné veřejnosti v ČR do listopadu 2013 (MZ).

8. STATISTIKA

- do 31. března 2013 zpracovat aktualizovanou publikaci Cizinci v České republice, která bude obsahovat statistická data týkající se jednotlivých oblastí života cizinců na území České republiky (Český statistický úřad);
- zajistit a průběžně publikovat relevantní statistické údaje týkající se cizinců na území České republiky (Český statistický úřad, MV, MPSV, MŠMT, MPO, MMR, MZ).

9. KOORDINACE

Koordinací realizace Koncepce integrace cizinců je pověřeno Ministerstvo vnitra, do realizace Koncepce integrace cizinců je však zapojena řada rezortů (práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, financí, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, zdravotnictví, kultury). Každé z ministerstev je odpovědné za realizaci politiky integrace v rozsahu své gesce; je proto nezbytné dávat důraz na koordinaci a komunikaci také v rámci ministerstev, zajistit vzájemnou informovanost a provázanost činnosti jejich jednotlivých součástí (zejména odborů). Rezortní koordinátoři integrace, a to pracovníci s potřebnými rozhodovacími pravomocemi na úrovni ředitele odboru, jsou jmenováni ministrem příslušného resortu.

Návrhy opatření:

- V případě personální změny na pozici rezortního koordinátora integrace neprodleně o jmenování nového koordinátora bude informováno MV, které je pověřeno koordinací realizace Koncepce integrace (MPSV, MŠMT, MF, MPO, MMR, MZ, MK, MZV);
- realizovat pracovní setkání v rámci grémia zástupců resortů zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců na úrovni ředitelů odborů nejméně jedenkrát ročně, v případě potřeby realizovat bilaterální jednání (MV ve spolupráci s příslušnými resorty).

10. FINANCOVÁNÍ INTEGRACE CIZINCŮ

Pro rok 2013 byla částka ze státního rozpočtu na podporu integrace cizinců stanovena ve výši **25 000 tis. Kč**, což představuje stejnou částku jako v roce 2012. V roce 2013 bude při využívání státních prostředků kladen důraz zejména na:

- efektivní využívání státních prostředků na integraci cizinců a zamezení dvojímu financování obdobných projektů;
- zaměření na větší propojení finančních prostředků z fondů EU a prostředků ze státního rozpočtu (pokrytí nutné části pro spolufinancování);
- urychlení a zajištění transparentnosti administrativního procesu při udělování dotací;
- kontrolu využívání státních prostředků.

Rozdělení finančních prostředků na jednotlivé rezorty:

a) Ministerstvo vnitra	18 270 tis. Kč
b) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3 000 tis. Kč
c) Ministerstvo zdravotnictví	2 800 tis. Kč
d) Ministerstvo pro místní rozvoj	450 tis. Kč
e) Ministerstvo kultury	230 tis. Kč
f) Český statistický úřad	250 tis. Kč
g) Ministerstvo průmyslu a obchodu	nenárokuje žádné prostředky,
h) Ministerstvo práce a sociálních věcí	nenárokuje žádné prostředky,
i) Ministerstvo zahraničních věcí	nenárokuje žádné prostředky.